

Skåne
 Landskap: Halmähuss l. Upptecknat av: J. Bergström
 Härad: Herrestads. Adress: box 236, Skurup.
 Socken: Högrestads. Berättat av: Bulla Berg
 Uppteckningsår: 1937. Född år/831 i Högrestad.

Uppteckningen rör Kyrkogrim - Kyrkva. m. m.

Känner Ni till något "övernaturligt väsen,
som förbindes med kyrkan?

Ja, varje kyrka skulle ha kyrko - grim.
Högrestads kyrka heter Christina.

När de skulle bygga en kyrka och lägga grund-
en, skulle det första levande liv som kom
der förbi, tagas och begravas levande under
grunden. Denna skulle sedan bli kyrko -
grim. När de skulle bygga Högrestads kyrka
kom ett frontimmer där förbi. Denna togs
de och begravde levande under grunden.

Skriv endast på denna sida!

kvinnan som begravs under grunden tilltill Chri-
stinas kyrkan fick sitt rum efter denna kvinna.
Hon håller sig uppe vid altaret. Hon hade gör-
miga att göra sig både synlig och osynlig. När
de kommo i rätta örenden, visade hon sig inte.
Men kommo de för att stjela, då visar hon sig
och då blir det förligt för den som stjel.
Men på vad sätt hon begravs, her eller i en
likhista, eller om hon begravs under en höna
eller längsida berättades icke. Hon var alltså
en vaktare som vaktade kyrkans inre in-
ventarier. Folket hade sådan skräck för
"kyrkgripen" och "döingar", både unga och
gamla, dock de unga voro räddast, att
man undvek så mycket som möjligt att
under natten passera vägen förbi en kyrko-
gård. Kunde man inte undslippa sette man

en nål i kläderna, ty stäl värkas skyddandes.
Sven lärte men "gader vär" och hessan väl-
sines, i tankar om, att men genom detta kun-
de belidka gud, att hen vid det tillfället icke
skulle släppa kyrko-otyget löst. Rindstehorn
var vid 20 års ålder lika vidskeplig. jag skulle
passera Störups kyrkogårdsmur om natten,
men jag hade ingen nål, men gader vär
använde jag som vapen.

Övilken är den vanliga benämningen på detta
väsen ibland ortens infödda befolkning?
kyrkogrin, var den vanliga. kyrkovård, kyrke-
fäler, kyrkre. De understyckens ordur: ohänta.

Övilken skepnad uppträder detta väsen?
Människa eller något slags djur? Beskriv
närmare utseendet!

Kyphgrimen uppträdde i sin jordiska gestalt,
sådan den var, de varlden greps.

5 Högstaden var det en kvinnogestalt.

Det är olika i olika kyrkor, ty det var ju
inte alltid, det var en människa som kom
där göret förbi.

Detta väsen visar sig endast de de komma
till kyrkan i orättas ärenden, såsom att
stjåla, eller om de vill utföra vidskedelse.
5 Högstaden är hennes plats vid altaret.

Desse uppgift var att skydda kyrkans inre.

Kyphgrimen visar sig icke utanför kyrkan.

Man kan icke möta kyphgrimen, vill man
möta den kan man om natten gå in i kyr-
kan för att stjåla, så möter man den i kyr-
kan och det blir groligt för den som kom-
mer i sådant ärende.

Det enda man vet är, att det förste levande liv som kom förbi kyrkan, då grunden skulle läggas tog man och begravde levande under grunden, men hur detta förvandler till kyrkgrime kände ingen till.

Ingen har sett kyrkgrimen, ty ingen vågar gå in i en kyrka för att stjela.

Om den förste som begravdes i en kyrkogård har jag intet hört berättas, men de som hade lefvt ett supigt liv fick icke bäras in genom kyrkogårdsgårdar, utan skulle histan tas över kyrkogårdsmuren och begravas vid norra sidan, där själspilinger hade sin lägerstad, men de joodfäster som vanligt i all enkelhet. De pressade på att ta histan över, då det ringde "aned" = andra gängen. Själspilinger fick icke begravas en söndag.

Men jessen på en lördagskväll då det ringdes
Marr-klockas och gravarna skulle vara i en
hörna vid norra sidan. Men då det var iske
söndag gick de begravningen genom kyrkogårds-
gränden, men jordfäst av en präst blev
den inte.

Känner ni till något övernaturligt väsen,
som kallas "helhästen." Detta ordet har jag
aldrig hört förr.

Kyrkkyrkan, okänt.

12te grävan, är redan bevarad.

13de. Man begrav det första levande hvar där
som förlor. En människa eller ett djur.

14de. Det skulle ske vid grundläggningen.

15de. Besikten med nedgrävningen var, att få
en kyrkgräv som sedan var till kyrkan för
Ljvar, och annan vidskeplighet.

3 Högstads slott var ett rum, som ingen
människa våga gå in i. Där skulle jätten
ligga begravd, som byggt slottet. Men ingen
visste något mer om detta, än sägnen.

En klok gulke i Romsås blev 1871 kallad
till dekanus Anders (äldermannen) i Lövestad,
tj djuren vora förtrollade. Han gick där
i nio dygn och åt och drack. Det nionde
dygnet sade han: den magtutan är förtrollad.
Den skall begravas levande i gården, så går
all trolldom över. De grävas ett hål i gården
och välte stuten ner. När stuten föll sade
han: lov. Men höljde govan, den klake
gick han, men kreaturen blev icke
lättre. De böjas tvivla, men ingen
våga anmäla saken.

Den kloke mumbade några ord, det var allt.

Jag har icke hört att någon visshetsfullt
använt vid läggandet av en grund.

Endast grunden i kyrkan.

Ordet grön känner inget till uter i för-
ening med kyrkgrönen.

Alltids ordet "grön" med långt eller kort
"i"?

Det uttalades alltid med långt i t. ex.

Kjörkje - grön.

Det hovri hemman i Blentarp, heter:

Grönstorp. Den före kallades: Per Grön,

denne som nu har gården: Nils Grön.

Men detta uttalas med långt i.

Per Larsson, f. i Evertöv 1861, säger:

Kyrk-grönen i Evertöv är en "vär" = bägge.

Vid de skulle bygga kyrkan kom där en "vär"
gående där för hi. Den tog de och begravde

5208

levande under grundin. Så blev denna
kyrke-grim. Nu går hen om natten och
spatserar i kyrkan. Ye den som kommer
i osätta äscende, Den som varit utsatt
för en slängig beoffe den vet vad det
vill säga, ett i mörkret möta en säden
i kyrkan. Evon denna hen gormägen
att göra sig osynlig för säden som
komma i patta äscender, men, ve den
som kommer i osätta äscenden.

Men kyrkan gick icke namnet efter
"vären." Men alla de gamla trodde att
vären gick om nätterna för kyrkogår-
et, om ringaren kom visa hen sig
inte, men guln i allmänhet har en
viss skräck för kyrkan om nätterna,
denna dag som idag äs. Det är nog nu

Skriv endast på denna sida!

inte många som läser "fader vår" när
de gå förbi en kyrkogård, ^(om natten) men för 60 år
sen, tänkte de flesta de ju hade "kyrke-
grimen" och "döingar", med tydföljande
läsning.

Fru Hanna Jöns Ters, f. i Skurup 1863, säger:
Man sade till oss när vi voro små: vill
ni inte vara svälla så kommer kyrke-
grimen och tar er. Att vi blevo rädda
säger sig själv, men för övrigt vet jag
intet om kyrkgrimen. Jöns Lessbo,
f. i Skivarp 1861, säger: jag hörde
ofta ordet kyrkgrim, men något an-
nat vet jag icke.

Oaktat de visste, att kyrkgrimen inte visa
sig för "pinguren", höste de ^{dock} en viss skräck
för befattningen, ett många sökandes an-

mäldde sig inte, då en sådan fräts blev
 ledig. Ryrkegrimen gick inte ur kyrkan,
 så att de andeväsen man sett i kyrkogår-
 den voro dövinger = gengångare och annat
 troll. T. ex. då man skulle läsa att trölla
 skulle man gå en natt till nio kyrkor
 och bläsa i nyckelhålet i kyrkdörren, så
 bläste man den helige ande från sig. Men
 detta skulle ske tiggande. Fullgjorde man
 detta, sedan kunde man trölla, men då
 kunde andra folktrons gestalter uppen-
 bera sig och tilltala den bläsande. Var
 den oförsiktig nog att sova, var ganska
 målet förfelakt. Vanligtvis var frågen
 från denne gestalten, så ställd, att den
 bläsande glömde sig, och sova. Gestalten
 försvann och den bläsande såg att målet var för-
 felt.

kyrkorä her jag icke hört omtalas. Men i
 enskilda hus fanns "hustär". En min kusin
 Bengta Oksdatter Lyana hos Grevinnan
 Piper å Lyehus slott 1872-1878. Hon sade:
 oaktat Lyehus slott var icke gammalt,
 var där dock litväl mycket spöke å
 slottet. Städerskan Johanna Sällström
 berättar: Någon kväll förr, än Grevin-
 an skulle komma hem från Stockholm,
 var det ett fabeligt skramlande med
 servisen, kvivar, gafflar och tallrikar.
 Till att börja med ville vi ej tala om det
 för Grevinnan av fröktan för att hon skulle
 bli ledsen om hon fick veta, att där fanns
 spöke i slottet. Grevinnan sade: det är tus-
 ra, sådana finns i alla hus, de göras inget
 skada, de äro nyttiga. // Hon bok 236
 skuruk